

Wanneer is het afval?

ALLES OP EEN RIJ OVER
BERMSCHRAAPSEL EN BERMMAAISEL

Bij het onderhoud van bermen kun je te maken krijgen met bermschraapsel en -maaisel. Hoe ga je daarmee om? Wanneer mag je het hergebruiken en wanneer is het afval? We zetten voor je op een rij wat er speelt en waar je op moet letten.

Eerst denken en dan doen, waar we in Grondig 3 op in gingen, geldt absoluut voor de omgang met bermschraapsel en -maaisel. Het biedt namelijk mogelijkheden, maar er kleven ook risico's aan.

BERMSCHRAAPSEL

Een onderdeel van het beheer van wegen is vaak het verwijderen van de bovenste laag van de wegberm, direct grenzend aan het wegdek. Door het verwijderen van de bovenste laag komt bermschraapsel vrij. Dat gebeurt vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid. Zo voorkom je namelijk aquaplaning en verkeersonveilige situaties vanwege een slechte waterafvoer.

Het schraapsel, dat we bermverlagingsgrond noemen, dient over het algemeen als (verontreinigde) grond te worden aangemerkt, waarbij met name verontreiniging door zeer zorgwekkende stoffen een aandachtspunt vormen. Afhankelijk van de concentratie en de gevaareigenschappen van de verontreinigingen is de grond gevaarlijk afval (Eural-code 17 05 03) of niet gevaarlijk afval (Eural-code 17 05 04).

Bij geringe afplagdieptes wordt bermverlagingsgrond met meer dan vijftig procent organisch materiaal niet als grond aangemerkt, maar als

tuin- en plantsoenafval/biologisch afbreekbaar afval (Eural-code 20 02 01). Dit is meteen ook het materiaal dat kan worden gecomposteerd. Wanneer het bermschraapsel meer dan vijftig procent grond bevat, is met inachtneming van de regels op grond van het Besluit bodemkwaliteit toepassing als grond mogelijk.

BERMMAAISEL

Een ander restproduct van bermonderhoud is het maaisel en daarvoor is het vooral van belang om te weten hoe groot de verontreiniging is. De hoeveelheid verontreiniging bepaalt namelijk wat je hier nog mee kunt doen. Is er sprake van geen of weinig verontreiniging, dan nemen de hergebruikmogelijkheden toe. Voor wegbeheerders, die veelal de opdrachtgevers zijn, is er daarom veel aan gelegen om zwerfvuil in bermen te voorkomen. Dat gebeurt enerzijds door preventie en anderzijds door voorafgaand aan het maaien het zwerfvuil te verwijderen. Er zijn een aantal mogelijkheden om de hoeveelheid bermmaaisel te beperken:

- Ecologisch beheer, waarbij het bermmaaisel steeds na het maaien wordt afgevoerd. Door dit te doen, worden voedingsstoffen afgevoerd en kan na enkele maaibeurten de hoeveelheid maaisel sterk afnemen.
- Bij voedselrijke grond kan het afvoeren van bermmaaisel niet voldoende zijn. Vervangen van de toplaag door voedselarme grond kan dan de hoeveelheid maaisel sterk laten afnemen.
- Het is niet noodzakelijk om het maaisel van alle groenstroken te verwijderen. De ecologische waarde van smalle middenbermen, bebakeningsstroken en gazons is beperkt.
- Recreatief gras kan worden geklepeld zonder het maaisel af te voeren. Hierbij moet wel worden voorkomen dat het gras verstikt. Door het maaisel niet af te voeren, kan het gras verruigen.

**'VERONTREINIGING
DOOR ZEER
ZORGWEKKENDE
STOFFEN VORMT EEN
AANDACHTSPUNT'**

'ER ZIJN EEN AANTAL MOGELIJKHEDEN OM BERMMAAISEL TE BEPERKEN'

TOEPASSING BERMMAAISEL

Het meest doelmatig is als het vrijkomende bermmaaisel als schoon en onverdacht kan worden aangemerkt. Als dit het geval is, zijn de volgende toepassingen mogelijk:

- Inzet ten behoeve van biomassa.
- Inzet voor biobased (half)producten, zoals papier, karton en biocomposiet.
- Veevoer: toepassing van bermgras als veevoer (rundvee, maneges) vindt regelmatig plaats in de vorm van hooi of direct hergebruik. Kijk daarbij heel goed uit voor verontreinigingen!
- Toepassen op of nabij het perceel. Op grond van de Vrijstellingsregeling plantenresten en tarragrond (2019) mag bermmaaisel onder voorwaarden op of in de bodem worden gebracht. Tarragrond valt onder het Besluit bodemkwaliteit. Voorwaarde is wel dat die wordt toegepast op de plaats of het perceel waar die is vrijgekomen of op het aangrenzende perceel.
- In gevallen waarin het aangrenzende perceel niet geschikt is, mag tarragrond op een ander perceel op of in de bodem worden gebracht. Daarvoor gelden een aantal eisen. Zo moet dit perceel binnen een afstand van maximaal vijf kilometer liggen van de plaats waar het bermmaaisel is vrijgekomen en moet er sprake zijn van schoon en onverdacht bermmaaisel. Ook moet de hoeveelheid die op of in de bodem wordt gebracht uit het oogpunt van goede landbouwpraktijk in evenwichtige verhouding staan tot het oppervlak van het ontvangende perceel en moet het bermmaaisel gelijkmatig worden verspreid over het ontvangende perceel. Ten slotte mag het niet significant bijdragen aan de verspreiding van nutriënten en zware metalen.

Opslag van maaisel is in de meeste gevallen niet mogelijk. Mogelijke problemen worden gevormd door de aanwezigheid van onkruidzaden. Maaisel in gebieden waar het giftige Jacobskruiskruid voorkomt, moet in elk geval niet op weidepercelen worden toegepast. Ook slootmaaisel of slootveek is daarin een aandachtspunt. Komt dat uit gebieden waar besmetting met de bruinrotbacterie voorkomt, dan mag je het niet onderwerken of toepassen op (akkerbouw)percelen.

AFVALSTOF

Wanneer het vrijkomende bermgras, bijvoorbeeld vanwege verontreinigingen of het ontbreken van een nuttige toepassing, niet als 'product/bouw-

JURIDISCHE ASPECTEN

Bij de hier bovengenoemde toepassingen van bermmaaisel, afkomstig van buiten de inrichting of van derden, gelden onder andere de volgende wettelijke regelingen: Wet bodembescherming, Wet milieubeheer, Besluit bodemkwaliteit en de Meststoffenwet. Voor opslag van bermmaaisel of slootveek op de eigen locatie is het nodig dat dit toelaatbaar is op grond van het bestemmingsplan en de milieutechnisch regels, via een melding of omgevingsvergunning milieu.

Het productieproces van samengestelde producten, met minder dan tien procent organische stof, van grond en compost kan worden gecertificeerd volgens protocol 4 van de BRL 9335 Grond. Compost met meer dan tien procent organische stof valt overigens niet onder het Besluit bodemkwaliteit, maar onder de Meststoffenwet. De regels hiervoor zijn opgenomen in het Besluit gebruik meststoffen en de bijbehorende uitvoeringsregeling.

stof' kan worden aangemerkt, is er sprake van een afvalstof. Voor afvalstoffen gelden specifieke regels en is er een afvalstoffenbeleid dat staat beschreven in het Landelijk afvalbeheerplan (LAP). De minimumstandaard voor de verwerking van bermmaaisel en slootveek in de afvalfase staat in het Sectorplan 8 Gescheiden ingezameld groenafval. Als minimumstandaarden gelden:

- Composteren met het oog op recycling tot compost (composteerlocaties of compostering in eigen beheer. Bij laatstgenoemde situatie is het wel noodzakelijk om ter verbetering van het composteringsproces snoeihout toe te voegen. Voor het oprichten van een composteerinrichting is bovendien een vergunning op basis van de Wet milieubeheer nodig).
- Vergisten met gebruik van het gevormde biogas als brandstof, gevolgd door narijping (na compostering) gericht op recycling van het digestaat.

Qua verontreinigingen wordt voor partijen (grof) groenafval over het algemeen verwacht dat dit afval geen zeer zorgwekkende stoffen boven de concentratielimiet uit het LAP3 bevat. Aandacht hiervoor is wel van belang.

ONTWIKKELINGEN

Hergebruik en andere vormen van toepassing (inputmateriaal in proces, bokashi en dergelijke) zijn en worden steeds actueler. Dat is in onze ogen een goede ontwikkeling en kan kansen bieden voor cumelaondernemers.

'OPSLAG VAN MAAISEL IS IN DE MEESTE GEVALLEN NIET MOGELIJK'

Tekst: Johan van Dijk, juridisch adviseur omgevingsrecht

